

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรีในสามจังหวัดชายแดนใต้ ในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

- 1.1 ความหมายของผู้ประกอบการ
- 1.2 ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ
- 1.3 องค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

2. ปัจจัยหรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย

2.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล

- 2.1.1 ความรู้พื้นฐานเดิม
- 2.1.2 เชื้อชาติ
- 2.1.3 กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน
- 2.1.4 เจตคติต่อการเรียน
- 2.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2 ปัจจัยสนับสนุนทางครอบครัว

- 2.2.1 เศรษฐฐานะผู้ปกครอง
- 2.2.2 การสนับสนุนจากผู้ปกครอง
- 2.2.3 สภาพแวดล้อมภายในบ้าน

2.3 ปัจจัยด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

- 2.3.1 ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ
- 2.3.2 บรรทัดฐานทางสังคม
- 2.3.3 การรับรู้ความสามารถต่อการเป็นผู้ประกอบการ

2.4 ปัจจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.4.1 คุณภาพการสอนของครู
- 2.4.2 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน
- 2.4.3 ภูมิหลังของครู
- 2.4.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4.5 พฤติกรรมการสอนของครู

2.4.6 บรรยายภาคในชั้นเรียน

3. การหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

รายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นดังนี้

1. คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

1.1 ความหมายผู้ประกอบการ

Pickel and Abrahamson (1989) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม จัดตั้งและดำเนินงานธุรกิจโดยเผชิญกับความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

Zimmerer and Scarborough (1996) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ก่อการเกิดธุรกิจใหม่ขึ้นมาจากการแสวงหาโอกาสและความเป็นไปได้ และนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเกิดผลกำไรและความเติบโตทางเศรษฐกิจโดยยอมที่จะเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น

Coulter (2003) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของธุรกิจหรือหุ้นส่วน ดำเนินกิจการ โดยยอมรับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นเพื่อหวังผลกำไร มุ่งมั่นต่อความสำเร็จ วางแผน บริหารจัดการบุคคล องค์กรและทรัพยากรต่าง ๆ กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อผลักดันธุรกิจให้เกิดความสำเร็จตามที่คาดหวังเหมาะสมกับบริบทสิ่งแวดล้อมและสังคม

วินิจ วีรยางกูร (2528) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่มีความคิดที่จะดำเนินธุรกิจ ทำการก่อตั้งธุรกิจขึ้นมา และคอยประคับประคองให้ธุรกิจที่ตั้งขึ้นมานั้นมีการเจริญเติบโตและเกิดกำไร

ธีรยุส วัฒนาสุขโข (2542) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแสวงหาโอกาสช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และจะต้องมีความอดทน มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ และกล้าเสี่ยงในการที่จะนำความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ของตนเองนั้นมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลคุ้มค่าเชิงพาณิชย์

ณัฐวุฒิ วิเศษ (2552) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาโอกาส และนำเอาโอกาสเหล่านั้นมาใช้ในการดำเนินธุรกิจภายใต้ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนเพื่อให้เกิดผลกำไร

Wikipedia (2010) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจกิจการซึ่งมีความเสี่ยงมีแนวคิด และสามารถยอมรับในความเสี่ยงและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง นักศึกษาที่มีความคิดที่จะดำเนินและจัดตั้งธุรกิจใหม่ขึ้นมา ซึ่งเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาโอกาส เพื่อนำเอาโอกาสนั้นมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ โดยธุรกิจอาจดำเนินไปภายใต้ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนเพื่อได้กำไรเป็นผลตอบแทน

1.2 ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

นักวิจัยและนักวิชาการศึกษาเป็นจำนวนมากได้ให้ความหมายของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ดังนี้

ซูติมา โอภาสานนท์ (2543) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการว่า หมายถึง มีความกล้าเสี่ยง ต้องการมุ่งความสำเร็จ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผูกพันต่อเป้าหมาย ความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ยืนหยัดต่อสู้งานหนัก เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน มีความสามารถในการบริหารเป็นผู้นำที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน มีความซื่อสัตย์

Covin and Slevin (1991) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการว่า หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้บริหาร 3 ประการ ดังนี้

1. การเผชิญความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องเผชิญหากมีการตัดสินใจที่จะลงทุน และดำเนินกลยุทธ์ภายใต้ความไม่แน่นอน
2. จำนวนความถี่ ขอบเขตการพัฒนานวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารในการพัฒนาเทคโนโลยี
3. ลักษณะโดยทั่วไปของผู้บริหารจะแสดงออกถึงความสามารถการแข่งขัน และการทำงานเชิงรุกเมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันในภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

Longemecker and Moore (1987) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการว่า หมายถึง ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความพร้อมรับกับความเสี่ยงมีความมั่นใจในตนเอง และมีความสามารถในการปรับตัว

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง นักศึกษาที่มีคุณลักษณะเฉพาะ มีความพร้อมรับกับความเสี่ยงมีความมั่นใจในตนเอง ต้องการมุ่งความสำเร็จ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรม เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน มีความซื่อสัตย์

1.3 องค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

Miller (1983) ได้ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและ Covin & Slevin (1989, 1990) ได้นำเสนอแนวคิดที่นำมาศึกษาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking)
2. การทำงานเชิงรุก (Proactiveness)
3. การมีนวัตกรรม (Innovativeness)

George & Marino (2011) กล่าวว่า มีนักวิจัยเป็นจำนวนมากที่ยึดหลักแนวคิดคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของ Miller ไปใช้ในการวิจัย แต่ก็มีท่านอื่น ๆ นำแนวคิดของ Miller ไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป

Merz & Sauber (1995) ยังได้ศึกษาคุณลักษณะเพียงลักษณะเดียว คือ ด้านการมีนวัตกรรม ซึ่งการนำเสนอสินค้าและบริการใหม่ ๆ มีผลโดยตรงต่อการดำเนินการพัฒนาธุรกิจ

Merz & Sauber (1995) และ Knight (1997) ได้นำเสนอคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการไว้เพียง 2 ลักษณะ คือ การทำงานเชิงรุก และการมีนวัตกรรม นอกจากนี้

Dess, Lumpkin และ Taylor (2005) นำเสนอในส่วนของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ โดยเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ ประกอบด้วย 5 มิติ โดยนำมาใช้ในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานทางธุรกิจให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความหมายของมิติของการเป็นผู้ประกอบการ

มิติ	ความหมาย
การเผชิญกับความเสี่ยง (Risk Taking)	การตัดสินใจในสถานะที่ไม่แน่นอน มีความผันผวน คับขันหรือการเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness)	การสร้างสรรค์ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ได้จากการทดลองหรือจากประสบการณ์และการมีกระบวนการพัฒนาความคิดโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของตลาด
ความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness)	การแข่งขันในเชิงธุรกิจที่มีการต่อสู้หรือมีตอบสนองกันอย่างรุนแรง เพื่อพัฒนาธุรกิจของตนให้ก้าวหน้าขึ้นหรือการจัดคู่แข่งทางธุรกิจ
การทำงานเชิงรุก (Proactiveness)	การมองการณ์ไกลเพื่อแสวงหาความเป็นผู้นำในตลาด เพื่อแสวงหาโอกาสและความต้องการในอนาคต
ความมีอิสระในการบริหารงาน (Autonomy)	ความเป็นอิสระในการทำงานของบุคคลภายในองค์กรเพื่อมุ่งหวังให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ที่มา : Dess, Lumpkin & Taylor (2005)

แต่ละมิติมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การเผชิญกับความเสี่ยง (Risk Taking) คือ การฉกฉวยโอกาสที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า ความพยายามนั้นจะประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่เป็นผู้ที่ต้องกล้าเสี่ยงบนทางเลือกเพื่อให้ธุรกิจยังคงดำเนินอยู่ดำเนินต่อไปได้ ความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดผลตอบแทนทางการลงทุนที่สูง แต่ธุรกิจต้องรับภาระหนี้สินที่สูงเช่นกัน จากการลงทุนเพื่อพัฒนาสินค้าใหม่ที่เป็นที่นิยมออกสู่ตลาดและการลงทุนในเทคโนโลยีที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ และความเสี่ยงที่องค์กรต้องเผชิญประกอบด้วยความเสี่ยง 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ความเสี่ยงของบุคคล (Personnel Risk)
- 2) ความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business Risk)
- 3) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

2. การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness) คือ การพยายามหาโอกาสในการสร้างทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโดยพัฒนาการทดลองและวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเป็นที่ต้องการทางเศรษฐกิจ หรือการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี

3. ความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness) คือ การพัฒนาความสามารถในการดำเนินทางธุรกิจเพื่อต่อสู้กับคู่แข่งให้แข่งขันได้ในอุตสาหกรรมเดียวกัน เป็นความสามารถที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยมากมาย เช่น การตัดราคาคู่แข่ง ลดราคา ของแถม จัดโปรโมชั่น เพื่อแย่งชิงในการเป็นหนึ่งในหนทางตลาดหรือความพยายามในการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต ความสามารถในการแข่งขันยังเกี่ยวข้องกับการที่ธุรกิจมีศักยภาพหรืออิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมของผู้ประกอบการอื่น ๆ เช่น ศักยภาพในด้านนวัตกรรมและการทำงานเชิงรุกที่มองการณ์ไกลเพื่อค้นหาแนวโน้มและโอกาสที่จะแสวงหาตลาดที่เพิ่มมากขึ้นแต่ความสามารถในการแข่งขันจะมุ่งไปที่การต่อสู้กับคู่แข่งเพื่อแข่งขันกันทางธุรกิจโดยวิเคราะห์จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามหรือที่เราเรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT โดยความสามารถในการแข่งขันจะเป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเสียหายหรือหลีกเลี่ยงภัยคุกคามโดยที่นวัตกรรมและการทำงานเชิงรุกเป็นการพิจารณาถึงโอกาสทางธุรกิจ

4. การทำงานเชิงรุก (Proactiveness) คือ การสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับองค์กรโดยในองค์การการทำงานเชิงรุกจะต้องมีการติดตามและตรวจสอบรวมถึงการวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าเดิมโดยการคาดการณ์ถึงความต้องการที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคตหรือคาดการณ์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการลงทุนไม่เพียงเฉพาะแต่การทำงานเชิงรุกที่ต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงเท่านั้นแต่จะต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานภายในองค์การด้วยเพื่อก้าวสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์การทำงานเชิงรุกผู้บริหารจะต้องใส่ใจและต้องศึกษาหาข้อมูลอยู่เสมอ ๆ เพื่อดูความเป็นไปได้ในการขยายและขับเคลื่อนธุรกิจและมีพัฒนาการดำเนินงานของตนเอง

5. ความมีอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) คือ การทำงานด้วยความเป็นอิสระ บุคคลมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันรักใคร่กลมเกลียวในการทำงานเพื่อดำเนินให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ของหน่วยงาน จุดแข็งที่สามารถสร้างโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานขององค์การ ในบริบทของผู้ประกอบการคือ ความเป็นหนึ่งเดียวกัน และความมีอิสระในการทำงานซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจการที่จะก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ในการทำงานที่มีความท้าทายควรมีการเสริมแรงด้วยรางวัลเพื่อให้บุคคลในหน่วยงานมีการแสวงหาโอกาสในการทำงาน มีอิสระในการแสดงความเห็นเพื่อเป้าหมายทางธุรกิจโดยปราศจากคำวิพากษ์วิจารณ์ของเพื่อนร่วมงาน

ตารางที่ 2 สัมเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ	Lumpkin and Dess (1996)	Mehrdad Madhoushi et al.(2011)	ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558)	สุภาสินีย์ ปริญญานิพนธ์ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร(2015)	สมพร ปานยิณี (2559)	ถนอมนวล ลีกุลพิทักษ์ (2560)	ลำไยสุด สีสกุลานนท์(2560)	วรมรรณ นามวงศ์(2562)	รวม
1.การทำงานเชิงรุก	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
2.ความเป็นอิสระในการบริหารงาน	✓	✓	✓	✓		✓		✓	7
3.ความมีนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
4.ความก้าวร้าวในการแข่งขัน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	8
5.ความกล้าเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
6.ความเป็นตัวของตัวเอง							✓		1
7.ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้							✓		1
8.ความต้องการประสบความสำเร็จ							✓		1
9.ความคิดเชิงระบบ							✓		1
10.ความมีทักษะการสื่อสาร							✓		1
11.ความมุ่งมั่นในความรู้อยู่		✓							1
12.การประเมินทิศทางการตลาด					✓	✓			2

จากตารางการคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยจะนำคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการตามแนวคิดของ Lumpkin & Dess (1996), Mehrdad Madhoushi et al. (2011), ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558), สุภาสินีย์ ปริญญานิพนธ์ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร (2015), ถนอมนวล ลีกุลพิทักษ์ (2560), วรมรรณ นามวงศ์ (2562) มาเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแนวคิดดังกล่าวมีนักวิชาการและนักวิจัยจำนวนมากให้ความสนใจและมีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีเหมาะสมที่จะนำไปศึกษาเพื่อวัดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรีในสามจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป ดังแสดงได้จากตารางสังเคราะห์ข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1. ความกล้าเสี่ยง 2. การมีนวัตกรรม 3. การมีอิสระในการบริหารงาน 4. ความกล้าที่จะแข่งขัน 5.การทำงานเชิงรุก

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

วรมรรณ นามวงศ์ (2562) ได้ศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของเจ้าของธุรกิจค้าปลีกที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ กรณีศึกษา : พื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้ประกอบการจำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้า 2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐที่ส่งผลต่อการประกอบการซึ่งจะทำให้ทราบถึงข้อมูล พื้นฐานเบื้องต้นที่ยังไม่มีการศึกษากับประชากรกลุ่มนี้มาก่อนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 320 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การทำงานเชิงรุกอยู่ในระดับความคิดเห็นมากถึงมากที่สุด รองลงมาคือด้านความเป็นอิสระในการบริหารงาน และด้านความมีวินัยตามลำดับ และผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการร้านค้าที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีคุณลักษณะของการผู้ประกอบการต่างกันทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผู้ประกอบการค้าปลีกที่แตกต่างกันอาจมีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการซึ่งในการศึกษานี้แสดงให้เห็นข้อมูลที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดโดยศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติมในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการด้านอื่น ๆ เช่น กรณีการศึกษาต่าง ๆ ด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานการบริหารจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ และการตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือ การศึกษาการดำเนินธุรกิจค้าปลีกให้ประสบความสำเร็จและความสามารถในการสร้างการแข่งขันทางธุรกิจ เป็นต้น

ถนอมนวล ลีกุลพิทักษ์ (2561) การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการองค์กรธุรกิจไม่อย่างพาราในประเทศไทย และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับโมเดลที่วัดได้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจไม่อย่างพาราในประเทศไทย จำนวน 267 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการองค์กรธุรกิจไม่อย่างพาราในประเทศไทยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ (CFA)

ผลการวิจัย พบว่าความเป็นผู้ประกอบการองค์กร ธุรกิจไม่อย่างพาราในประเทศไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การสร้างนวัตกรรมค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .96 (2) การประเมินทิศทางการตลาดค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .88 (3) การให้รางวัลและการให้การเสริมแรง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .87 (4) การสนับสนุนการบริหารเพื่อการประกอบการและการเผชิญความเสี่ยง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .82 (5) การมีอิสระในการทำงาน ค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบ .78 และ (6) การมุ่งมั่นในการแข่งขันค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .61 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของการประกอบการธุรกิจไม้ อย่างพาราในประเทศไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ค่าวัดระดับความกลมกลืน คือ Chi-Square (2) = 736.376, df = 557, 2/df (CMIN/DF) = 1.322, RMR = .042, RMSEA = .035, GFI = .878, AGFI = .837, TL = .958 และ CFI = .966 แสดงว่าโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประกอบการธุรกิจไม้ อย่างพาราในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักศึกษา กับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเตรียมตัวพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ สถาบันการศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำที่ได้มาพัฒนาบุคลากรในสังกัดของตนให้มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่เหมาะสมเพื่อประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ประสบการณ์ในการทำงานมหาวิทยาลัยที่ศึกษา และรายได้ต่อเดือนไม่ได้ทำให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน แต่ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของบิดามารดา อาชีพของนักศึกษา และประสบการณ์ในการทำธุรกิจของนักศึกษาที่แตกต่างกัน

วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ (2558) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดดอนหวาย จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าศึกษาความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้า 2. เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้ประกอบการจำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้า 3. ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการร้านค้าที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบการ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 200 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ วิเคราะห์ค่าเอฟ ความถดถอยแบบพหุคูณ จากการศึกษพบว่า ระดับความคิดเห็นของคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1. ด้านความเป็นตัวของตัวเอง 2. ด้านความมีนวัตกรรม 3. ด้านความกล้าเสี่ยง 4. ด้านความก้าวร้าวในการแข่งขัน 5. ด้านความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ และ 6. ด้านความใส่ใจในความสำเร็จ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ยังพบว่า 1. ด้านความเป็นตัวของตัวเอง 2. ด้านความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ของผู้ประกอบการร้านค้าที่อายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันทำให้มีคุณลักษณะแตกต่างกัน คุณลักษณะด้านความใส่ใจในความสำเร็จและด้านความก้าวร้าวในการแข่งขันมีอิทธิพลทางบวกส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบการ

ณัฐวุฒิ วิเศษ (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ นักศึกษาสาขาการเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา คุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาที่เรียนสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ นักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ นักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทุกชั้นปี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 ราย โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบอย่างง่าย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการทำวิจัย และวิเคราะห์ผลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบ ความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มใช้ T - test และทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไปใช้ F - test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุมากที่สุด 20 ปี เป็นเชื้อ ชาติไทยมากที่สุด บิดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในช่วง 60,001 - 80,000 บาทมากที่สุด
2. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็น ผู้ประกอบการทั้ง 13 ด้านแตกต่างกัน โดยพบว่า นักศึกษาเพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ ครอบครัวมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็น ผู้ประกอบการแตกต่างกัน โดยพบว่า เพศมีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อาชีพ ของบิดามีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อาชีพมารดามีผลต่อความตั้งใจที่จะ เป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวมีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็น ผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของ นักศึกษาปริญญาตรีในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

ความรู้พื้นฐานเดิม

สภาพการเรียนรู้จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนของผู้สอน ส่วนของผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเฉพาะในส่วนของผู้เรียน ข้อมูลส่วนตัวและความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งในส่วนของการใช้ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้เดิมในการคัดเลือกนักศึกษา เพื่อเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาเกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือในระดับปวส. เป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งในการพิจารณาตัดสิน โดยมุ่งหวังว่าเกรดเฉลี่ยสะสมที่ผ่านมาจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ในลักษณะการถ่ายโยงการเรียนรู้ ได้มีผู้ให้ความหมายและแสดงความคิดเห็นไว้หลายท่าน เช่น

Slavin (1994:247) ได้ให้ความหมายของการถ่ายโยงความรู้ว่า หมายถึง การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาจากสถานการณ์หนึ่ง ไปใช้เรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่

มาลี จุฑา (2542:142) ได้ให้ความหมายของการถ่ายโยงความรู้ว่า หมายถึง การถ่ายโยงการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล เพราะว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้บทเรียนใหม่ได้รวดเร็วขึ้น โดยการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) หมายถึง การนำผลการเรียนรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับอีกสถานการณ์หนึ่ง เช่น การนำผลการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น เป็นต้น การถ่ายโยงการเรียนรู้มีลักษณะดังต่อไปนี้

การถ่ายโยงทางบวก (Positive Transfer) เป็นการนำผลการเรียนรู้ครั้งก่อนมาเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ครั้งใหม่ทำให้เรียนรู้ช้าลง สรุปได้ดังนี้

1. ระดับเขาว์ปัญญาของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีระดับสูงย่อมส่งผลดีต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้
2. ความคล้ายคลึงกันของบทเรียน เช่น ผู้เรียนรู้วิธีการวาดรูปแล้วจะช่วยให้การเรียนรู้ทางด้านศิลปะได้ดีและรวดเร็วขึ้น
3. ความสมบูรณ์ของความคิดรวบยอด ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนโดยมีความสมบูรณ์ของความคิดรวบยอดจะช่วยให้การเรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องได้ดีขึ้น
4. การนำไปประยุกต์ใช้ถ้าผู้เรียนรู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์ได้จะช่วยในการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้พื้นฐานเดิม หมายถึง นักศึกษาได้ประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาไปใช้เรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ นักศึกษาสามารถนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้บทเรียนใหม่ได้รวดเร็วขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานเดิม

ปิ่นแก้ว ธนาธิบติ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ความรู้พื้นฐานเดิม ความตั้งใจเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความถนัดทางการเรียนและมโนภาพแห่งตนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรสาเหตุทั้ง 6 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้ร้อยละ 44 ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คือ ความรู้พื้นฐานเดิม ตัวแปรที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน โดยอ้อมผ่านความรู้พื้นฐานเดิม ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ความตั้งใจเรียน และมโนภาพแห่งตนไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

จิตติยา วงศ์วิทยากุล (2555) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม คุณภาพการสอน และเจตคติต่อคณิตศาสตร์

เชาว์ปัญญา

ความหมายแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเชาว์ปัญญา

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2020) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญา หรือ ไอคิว (IQ) ย่อจาก Intelligence quotient หมายถึง ความฉลาดทางเชาว์ปัญญา การคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยง ไอคิว เป็นศักยภาพทางสมองที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก ไอคิว สามารถวัดออกมาเป็นค่าสัดส่วนตัวเลขที่แน่นอนได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญา เชาว์นทางปัญญา หรือเชาว์ปัญญา หรือความฉลาดทางปัญญา หรือ ความสามารถทางสติปัญญา หรือไอคิว หมายถึง ความสามารถทางสมองที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลในด้านการเรียนรู้ การเก็บรักษาความรู้ และรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถคิดวิเคราะห์ เข้าใจเหตุผลและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีจุดมุ่งหมายมีลักษณะที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นนามธรรมและมีความซับซ้อนได้

อัญชลี (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญาว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้ การปรับตัวต่อปัญหาอย่างเหมาะสมและความสามารถในการอันที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีจุดมุ่งหมายและมีคุณค่าทางสังคม สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

กัลลัญญ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญาว่า หมายถึง ความสามารถในการคิด ทำความเข้าใจและปรับตัวให้กับสิ่งแวดล้อม สามารถคิดแบบนามธรรม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้สูง มีการเรียนรู้ที่รวดเร็ว

David Wechsler (1958) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญาว่า หมายถึง ความสามารถโดยรวมของบุคคลที่แสดงออกอย่างมีเป้าหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และจัดการกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

Howard Gardner (1983) ได้ให้ความหมายของระดับเชาว์ปัญญาว่า หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่งรวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อจะหาคำตอบเพื่อเพิ่มพูนความรู้

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เชาว์ปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยง ไอคิว การเรียนรู้ การแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นศักยภาพทางสมองที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ

องค์ประกอบของเชาว์ปัญญา

J.P. Guilford กล่าวว่าเชาว์ปัญญามีองค์ประกอบ 3 มิติ ด้วยกันคือ

1. วิธีความคิด
2. สิ่งที่เกิดให้เกิด เป็นความคิด เช่น ภาพ สัญลักษณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ
3. ผลของความคิด สามารถดัดแปลงนำไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ

Charles Spearman กล่าวถึง เชาว์ปัญญา ซึ่งประกอบด้วย 2 โครงสร้างคือ

1. ความสามารถทั่วไป เช่นเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ การวางแผน และการคิดอย่างมีเหตุผล

2. ความสามารถพิเศษ เช่น ความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรี

ปี 1927 Spearman กล่าวว่า องค์ประกอบทั่วไปของเชาว์ปัญญาเรียกว่า g หรือ g-factor เป็นความคิดแฝงที่อยู่ภายใต้การกระทำทุกชนิดที่บ่งบอกลักษณะของเชาว์ปัญญา และ g-factor คือสิ่งที่ถูกวัด โดยแบบทดสอบทางเชาว์ปัญญา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา

กิตติญา แสนประสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1: การวิเคราะห์กลุ่มพหุการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง คือ เชาว์ปัญญา (INT) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACM) และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม

คือ เจตคติต่อการเรียน (LEA) พฤติกรรมการสอนของครู (TTB) และบรรยากาศในชั้นเรียน (CLC) และโมเดลมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยสถิติวัดระดับความกลมกลืน ($\chi^2 = 214.65$, $df = 184$, $P\text{-value} = .06$, $RMSEA = 0.016$, $RMR = 0.01$, $CFI = 0.98$, $AGFI = 0.96$)

กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน

คลังแนะแนว blogspot (2554) สาขาวิชา คือ หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเฉพาะ โดยแบ่งเป็นแขนงย่อยมาจากคณะวิชาการแบ่งสาขาวิชาและหมวดหมู่ ส่วนใหญ่แบ่งตามเนื้อหาสาขา หรือทิศทางของการจัดการศึกษาที่ไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างเช่น หมวดหมู่ใหญ่ คือ คณะวิชา หมวดหมู่ย่อยคือสาขาวิชา

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2564) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนว่า หมายถึง คณะวิชา หรือเรียกอย่างสั้น ๆ ว่า คณะ เป็นองค์กรในสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและให้บริการความรู้เกี่ยวกับวิชาการสาขาที่อยู่ในประเภทเดียวกัน มีหัวหน้าองค์กรเรียก "คณบดี" บางแห่งเรียก "สำนักวิชา" "สาขาวิชา" หรือ "วิทยาลัย" แทน

วิกิพีเดีย (2564) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนว่า หมายถึง รายชื่อสาขาวิชา หรือ สาขาการศึกษา (academic discipline หรือ field of study) ซึ่งก็คือ สาขาความรู้หรือการวิจัย ที่เปิดสอนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย คำว่า สาขาวิชา ได้รับการนิยามและยอมรับโดย วารสารวิชาการที่ตีพิมพ์ผลงานวิจัยและโดยสมาคมผู้รู้ (learned societies) และโดยภาควิชาหรือ คณะวิชาที่บุคคลผู้อยู่ในสาขานั้น ๆ สังกัดโดยปกติ สาขาการศึกษาต่าง ๆ มักมีสาขาย่อยหรือ แขนงวิชาแตกออกไป เส้นแบ่งระหว่างสาขาย่อยมักยังมีความคลุมเครือและมีกฎเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเฉพาะ โดยแบ่งเป็นแขนงย่อยออกมาจากคณะแบ่งสาขาวิชาส่วนใหญ่แบ่งตามเนื้อหาสาขาหรือทิศทางของการจัดการศึกษาที่ไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นองค์กรในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้แบ่งออกเป็นคณะที่ศึกษาและมีสาขาวิชาที่เรียนเป็นหน่วยย่อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน

ศิริพร ยาวิชัย (2552) การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติและความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาตลอดจนศึกษาถึงความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัย และภาครัฐช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและการเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจากการศึกษาพบว่า อาชีพผู้ปกครอง สาขาวิชาที่ศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาแต่ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับ

ความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษายังมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและมีความต้องการให้คณะบริหารธุรกิจ เพิ่มรายวิชาที่เน้นการเป็นผู้ประกอบการและเพิ่มชั่วโมงการศึกษาภาคปฏิบัติมากขึ้น รวมทั้งให้มหาวิทยาลัยได้สร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการและส่งนักศึกษาไปฝึกงานกับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียง และยังต้องการให้ภาครัฐให้การสนับสนุนด้านข้อมูลทางการตลาดและจัดหาแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำแก่นักศึกษาที่ต้องการริเริ่มประกอบธุรกิจ

เจตคติต่อการเรียน

ความหมายของเจตคติต่อการเรียน

สุชา จันทน์เอม (2524 : 80) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกหรือท่าทีนี้จะนำไปในทำนองที่พึงพอใจ

พันธ์ศักดิ์ (2545 : 12) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และความรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของเจตคตินั้นซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้นซึ่งผู้รู้สึกสามารถบอกได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ประพาฬรัตน์ (2552 : 29) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึก อารมณ์ท่าทีหรือสภาพจิตใจของบุคคลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่บุคคลได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์หรือระดับความเชื่อซึ่งเจตคติอาจเป็นไปในทิศทางบวก คือ เห็นด้วย เห็นชอบหรือสนับสนุนหรืออาจเป็นไปในทิศทางลบ คือ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน คัดค้านหรือไม่พอใจ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 4 (2559 : 16) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือความเชื่อที่สั่งสมมา จากความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางในการแสดงออก

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ อารมณ์ และความรู้ของนักศึกษาที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้น

องค์ประกอบของเจตคติ

นักจิตวิทยาได้จำแนกองค์ประกอบของเจตคติเป็น 3 แนวทางคือ (ศรัญ ตติยากิตติ, 2544, 41)

1. เจตคติมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้จักคิดของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลพิจารณาไตร่ตรองว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ถูกหรือไม่ถูก

1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบซึ่งความรู้สึกเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบเจตคติโดยเป็นศูนย์กลางของเจตคติ

1.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้แสดงออกต่อผู้อื่นซึ่งมีผลมาจาก 2 องค์ประกอบแรกเราสามารถวัดเจตคติของบุคคลได้จากพฤติกรรมการแสดงออก

2. เจตคติมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นเมื่อถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายของเจตคติ

3. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ความรู้สึกของบุคคลในทางชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อเป้าหมายเจตคติ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 4 (2559 : 16-17) ได้สรุปองค์ประกอบของเจตคติที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) และองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนดทิศทางของเจตคติให้เป็นไปตามลักษณะของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งสิ่งต่าง ๆ จะแตกต่างกันไป

จากองค์ประกอบข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเจตคติ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ความคิด (Cognitive Component) องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบเป็นตัวกำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน

กัลยาพร จงภทรทรัพย์ (2558) ได้ศึกษากรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ใช้การสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 25 เรื่องเครื่องมือในการวิเคราะห์งานวิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถใน

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตน บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งพบว่าปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และปัจจัยบางตัวยังมีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผ่านปัจจัยตัวอื่นด้วย

ทิพวัลย์ เรืองเดชสิริพงศ์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านการวางแผนในการเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปัจจัยด้านระบบบริการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย และปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในขณะที่ปัจจัยด้านการมีวินัยในตนเอง และปัจจัยด้านเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยด้านการวางแผนในการเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ในขณะที่ (Guitford 1959 สุรางค์ โค้วตระกูล 2541) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย 1) ความทะเยอทะยาน คือ ความปรารถนาที่จะทำให้สำเร็จ 2) ความเพียรพยายาม คือ การพยายามที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ 3) ความอดทนเต็มใจที่จะลำบากแม้จะมีความยากเย็นเพียงใดก็จะมุ่งทำให้เกิดความสำเร็จ

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1961: 36) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยพยายามแข่งขันมาตรฐานอันดี รู้สึกสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

คาร์เตอร์ วิกุก (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาและความพยายามอย่างสูงของผู้เรียนที่จะศึกษา และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทั่วไปของการศึกษา

Murray (1966, 19 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล 2541) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความต้องการที่ได้รับความสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยากให้ประสบผลสำเร็จเป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มในการที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จโดยเร็วและมีความเป็นอิสระ

ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขัน ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

ยงยุทธ เกษสาคร (2546) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการมีอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบกับความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

ศักดิ์ชัย จันทะแสง (2550) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้บนมาตรฐานอันดีเยี่ยม

โมลี (2563) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาของบุคคลที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ตระหนักและตั้งใจกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ดี และมาตรฐานอันดีเลิศพร้อมกับความบรรลุเป้าหมายในระดับสูง โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานและบุคคลเพื่อให้ได้มาตรฐานและดีกว่าบุคคลอื่นและเป็นแรงผลักดันให้มีพฤติกรรมที่มีความมุ่งมั่น มีความทะเยอทะยาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมีความรับผิดชอบในหน้าที่ และฝ่าฟันอุปสรรคด้วยความหวังที่จะทำงานให้สำเร็จมากกว่ากลัวความล้มเหลว

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการความปรารถนาของบุคคล และความพยายามอย่างสูงที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ให้บรรลุสัมฤทธิ์ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง และเป็นแรงผลักดันให้มีพฤติกรรมที่มีความมุ่งมั่น มีความทะเยอทะยาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และฝ่าฟันอุปสรรคด้วยความหวังที่จะทำงานให้สำเร็จมากกว่ากลัวความล้มเหลว

องค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

โมลี สุทธิโมลีโพธิ (2563) ได้อธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีที่มาขององค์ประกอบ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. มาจากแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ประเภทนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่บุคคลต้องการทำงานเป็นความต้องการที่มาด้วยความปรารถนาของตนเอง เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่ต้องการทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยตนเอง สิ้นจ้าง รางวัล สิ่งตอบแทนต่าง ๆ หรือสิ่งล่อใจไม่มีความหมาย คนที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความมุ่งมั่นทำงานของตนโดยไม่มีการรีรอไม่ต้องมีสิ่งมาเชิญชวนชักจูงจะกระตือรือร้นมีกำลังใจ

2. มาจากแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะนี้เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นด้วยสิ่งเร้าภายนอก เช่น เงินเดือน โบนัส โอกาสในการก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความต้องการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การทํากิจกรรมนั้น ๆ มีความหมายมากขึ้น

ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลจึงเป็นดัชนีชี้แนะให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดหมายนั้น ๆ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลจะไม่ปรากฏชัดเจนจนกว่าจะมีสถานการณ์การรับรู้และเข้าใจว่าการประเมินประสิทธิภาพในการประกอบกิจกรรมของบุคคลว่าดีมีมาตรฐานเป็นเลิศ หากประสบกับความผิดหวังล้มเหลวบุคคลประเภทนี้จะปรับปรุงพัฒนาตนเองจนกว่าจะประสบความสำเร็จในครั้งต่อไปจะตั้งแรงจูงใจไว้ระดับสูงจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคไม่กลัวความผิดหวังจะวางแผนอย่างรัดกุม

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

มีนักจิตวิทยาเสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้หลายท่านจากการศึกษาความหมายและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่ามีทฤษฎีที่สำคัญ 3 ทฤษฎี คือ (เจตน์สฤทธิ สัชขพันธ์, 2554)

1) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ McClelland (1953อ้างถึงใน พัดชา ปิณฑะดิษ 2546) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศหรือทำดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

McClelland ได้สรุปรวมเอาไว้ว่าแรงจูงใจของคนเรามีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1.1) แรงจูงใจใฝ่อำนาจเป็นความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่นสามารถสั่งการให้ผู้อื่นกระทำตามเพื่อบรรลุจุดหมายของตนและส่วนรวมบุคคลเหล่านี้มักมีความมุ่งมั่นในอาชีพการบริหารธุรกิจ และอาชีพสอนหนังสือ

1.2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์เป็นความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีมิตรสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและไม่ถูกปฏิเสธจากผู้อื่นจากการวิจัยพบว่านักศึกษาหญิงมักใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าและอยู่คนเดียวเวลาน้อยกว่านักศึกษาชาย

1.3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาที่จะทำงานให้สำเร็จและพยายามที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตนกำหนดไว้และพยายามจะปรับปรุงงานให้ดีที่สุด

2) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น (Atkinson 1974 อ้างถึงใน พัดชา ปิณฑะดิษ 2546) เขาเชื่อว่าสิ่งกระตุ้นหรือแรงผลักดันที่จะทำให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์นั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลเป็นสำคัญเนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของความมุ่งมั่นความพยายาม ความอดทนโดยการแสดงที่เกิดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เรียกว่าพฤติกรรมมุ่งผลสัมฤทธิ์ (แสวง จันทร์ถนอม, 2538)

นอกจากนี้ ในสถานการณ์หนึ่งผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความพยายามทำงานหรือกิจกรรมนั้นให้สำเร็จโดยเทียบกับเกณฑ์ ถ้าผลงานสูงกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ และตามความคิดของ Atkinson (1974 อ้างถึงใน พัดชา ปิณฑะดิษ 2546) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือ

2.1) ความคาดหวัง คือ ความคาดหวังว่าถึงผลการกระทำของตน คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะคาดหวังว่าถึงความสำเร็จของงานได้

2.2) แรงจูงใจจากความพอใจในการแสวงหาความสุข กลัวความผิดหวัง คนเรากระทำการใดก็ย่อมหวังความสุขความพอใจในการกระทำและต้องการความสำเร็จ กลัวความล้มเหลว คนที่ต้องการความสำเร็จจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และคนที่กลัวความล้มเหลวก็จะหลีกเลี่ยงงานที่คิดว่าทำไม่ได้จึงเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.3) สิ่งล่อใจ (Incentive) ความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงานหรือกิจกรรมที่น่าสนใจมีผลตอบแทนที่คุ้มค่าถ้ามีสิ่งล่อใจเป็นที่พอใจของบุคคลก็จะทำให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

3) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Murray ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำในการทำงานหรือกิจกรรมอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้ออุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้ (Murray 1938) ทฤษฎีของ Murray ได้รวบรวมความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ไว้ 28 ชนิด และในจำนวนนั้นมีความต้องการเอาชนะและประสบความสำเร็จรวมอยู่ด้วยและเป็นบุคคลแรก ที่กล่าวถึงความต้องการผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นความต้องการทางจิตใจที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนเพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้มีความสามารถ มีพลังจิตที่จะเอาชนะอุปสรรค มุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ยากให้ประสบความสำเร็จ (ฉัตรสุตา หาญประกอบสุข 2541 อ้างถึงใน เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ธาดาธิเบศร์ ภูทอง (2562) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรการบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่มากที่สุด คือ บุคลิกภาพแบบยึดมั่นในหลักการผ่านแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ โดยบุคลิกภาพแบบยึดมั่นในหลักการบุคลิกภาพแบบเปิดใจสู่การเรียนรู้ และบุคลิกภาพแบบประนีประนอมมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ และบุคลิกภาพแบบเปิดใจสู่การเรียนรู้ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ นอกจากนี้ บุคลิกภาพแบบยึดมั่นในหลักการ และบุคลิกภาพแบบประนีประนอมยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ทั้งนี้บุคลิกภาพแบบมั่นคง

ทางอารมณ์ และแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพ และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ และยังพบว่าแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพ และแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ในขณะที่บุคลิกภาพแบบเปิดเผยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพ และบุคลิกภาพแบบยึดมั่นในหลักการไม่มี อิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพ บุคลิกภาพแบบเปิดเผยไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อแรงจูงใจภายนอกที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพ และบุคลิกภาพแบบเปิดเผยไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ โมเดลสมการโครงสร้างสามารถอธิบายผลของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรการบริหารธุรกิจ ได้ร้อยละ 55.60 ($R=55.60$, $R_{adj} = 55.20$) จากผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาหน่วยบ่มเพาะธุรกิจ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเพิ่มระดับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างธุรกิจดิจิทัลใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรการบริหารธุรกิจโดยผ่านแรงจูงใจภายในที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอาชีพที่เกิดจากบุคลิกภาพ แบบยึดมั่นในหลักการ

ภัทรนันท์ คำมี (2559) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษพบว่า ตัวแปรที่ทำนายระดับนักเรียนมีทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ความถนัดทางการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และความตั้งใจเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำเพา สุทะ และมนัส ไพฑูรย์เจริญลาภ (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยต่าง ๆ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ลักษณะครูผู้สอน และเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยขนาดอิทธิพล 0.40, 0.20 และ 0.16 ตามลำดับ และยังพบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ลักษณะครูผู้สอน และการสนับสนุนทางด้านการเรียนของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยขนาดอิทธิพล 0.05, 0.34 และ 0.09 ตามลำดับ

2.2 ปัจจัยทางครอบครัว

ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

เศรษฐฐานะผู้ปกครอง

ความหมายของเศรษฐฐานะผู้ปกครอง

มุกดา อามาตย์ (2558) เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พิจารณาได้จากรายได้ การศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง

รายได้ของผู้ปกครอง

รายได้ของผู้ปกครองเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากหรือน้อย ถ้าครอบครัวใดมีปัญหาในเรื่องการได้รับรายได้น้อยกว่ารายจ่ายภายในครอบครัวก็จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนอาหาร ปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาการรัดเข็มขัดทางรายจ่ายจนเกินความพอดี เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดรอยร้าวภายในครอบครัวซึ่งเหล่านี้จะเป็นผลให้เด็กรู้สึกว่ามีปมด้อย ความไม่เสมอภาคกัน การแก่งแย่งต่อกัน ซึ่งสิ่งที่ส่งผลให้เด็กต้องหยุดชะงักหรือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องหยุดชะงักในการพัฒนาทางจริยธรรม (คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม, 2535, หน้า 10) จากการศึกษาของจิราพรรณ พินศิริกุล (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของเจ้าพนักงานเกษตรในเขตภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวสูง มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และบุษบา หล่อเงิน (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

การศึกษาของผู้ปกครอง

การศึกษาของผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐฐานะ (Social-economic status) หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว (สุชีรา มะหิเมือง, 2547) เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูเด็กจะให้คำอธิบายหรือเหตุผลประกอบการสนับสนุนหรือห้ามปรามเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งมีการให้รางวัลหรือลงโทษที่เหมาะสม

2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง รูปแบบการปฏิบัติตนระหว่างสมาชิกในครอบครัว

3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา หมายถึง พฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักประชาธิปไตยที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา และความรู้สึกนึกคิดของบิดา มารดา หรือ ผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวทั้งบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก และเด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชน จังหวัด และระดับประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง เป็นอาชีพที่เด็กได้รับความคุ้นเคยมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และมีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสกับคนในอาชีพนั้นบ่อย ๆ และคุ้นเคยกับลักษณะงานนั้น ๆ มากกว่าอาชีพคนอื่น ๆ จากความคุ้นเคยนี้จะส่งผลต่อค่านิยมในเด็กโดยจะเป็นการปลูกฝังไปในจิตใจเด็กโดยที่เด็กไม่ทันรู้ตัวเหมือนเป็นการเสนอตัวอย่างให้เด็กเห็นซ้ำ ๆ กันบ่อยเด็กก็จะได้รับรู้ไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ถ้าผู้ปกครองมีอาชีพที่ส่งเสริมจริยธรรมเด็กก็จะได้รับประสบการณ์นั้นด้วย จากการศึกษาของ บุชบา หล่อเงิน (2537, บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่มีอาชีพหลักของผู้ปกครองแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง หมายถึง สถานภาพของครอบครัวนักศึกษาซึ่งประกอบด้วยรายได้ การศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง

สุชาติ ไตรภพสกุล (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของไทย พบว่า ปัจจัยจิตวิทยาด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การมองเห็นโอกาสทางธุรกิจ ความกล้าที่จะเสี่ยง และทัศนคติเชิงบวกต่ออาชีพผู้ประกอบการส่งผลทางบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เครือข่ายความเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่มวัยทำงานเริ่มต้นอายุระหว่าง 25-34 ปี แต่ไม่มีนัยสำคัญกับกลุ่มเยาวชนไทยอายุระหว่าง 18-24 ปีเมื่อพิจารณากลุ่มปัจจัยประชากรศาสตร์พบว่า เพศหญิง มีแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่มากกว่าเพศชายและระดับการศึกษาส่งผลบ ต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของกลุ่มตัวอย่างเยาวชน และวัยทำงานเริ่มต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในขณะที่ระดับรายได้ของครอบครัวไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทั้งสองกลุ่ม

ศิริพร ยาวิชัย (2552) การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติและความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาตลอดจนศึกษาถึงความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัย และภาครัฐช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและการเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากการศึกษาพบว่า อาชีพของผู้ปกครอง สาขาวิชาที่เรียน ประสบการณ์ รายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาแต่เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา นอกจากนี้นักศึกษายังมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและมีความต้องการให้คณะบริหารธุรกิจ เพิ่มรายวิชาที่เน้นการเป็นผู้ประกอบการและเพิ่มชั่วโมงการศึกษาภาคปฏิบัติมากขึ้นรวมทั้งให้มหาวิทยาลัยได้สร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการและส่งนักศึกษาไปฝึกงานกับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียง และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนด้านข้อมูลทางการตลาดและแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำแก่นักศึกษาที่ต้องการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ

การสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุดการปลูกฝังต่าง ๆ เริ่มต้นจากครอบครัว และการให้การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองรวมทั้งสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สายสุรีย์ จตุกุล (2540) ได้ให้ความหมายของครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลในครอบครัวมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการแสดงความรัก ความเอาใจใส่ต่อกัน มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและมีความผูกพันกัน ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ ดูแล และมีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน การเอาใจใส่ หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเป็นอยู่ การศึกษาเล่าเรียนของบุตร ความสะอาด การใช้จ่าย การคมนาคมไปทำงานหรือโรงเรียน ความทุกข์หรือความสุขที่ต้องการจะระบายออกมา เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่รักเรา สามัญญะต้องรู้จักและเข้าใจกันได้ดีสำหรับบุตรบิดามารดาก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตรว่าชอบหรือไม่ชอบอะไรมีจุดเด่นหรือจุดด้อยเป็นอย่างไร ที่ควรส่งเสริมสนับสนุนทุกคนในครอบครัวต้องปรับตัวทำความเข้าใจซึ่งกันและกันจะช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. ต้องมีความเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่ออกมาจากใจ มีพฤติกรรมแสดงออกหลายอย่าง เช่น การรับฟังกัน เคารพความเห็นที่ต่างกัน มีความเกรงใจต่อกัน ความเกรงใจจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้น

4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดที่ตนเองกระทำ การไม่รับผิดชอบของบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีเป็นการแสดงออกถึงความไม่รับผิดชอบ

5. ต้องมีความไว้วางใจ เชื่อใจ วางใจกัน ความไว้วางใจเป็นรากฐานสำคัญที่สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความไว้วางใจควรมีทั้งทางกายและทางใจจะช่วยให้คนในครอบครัวมีความสุขสบาย ไร้ความกังวลและความกลัว

6. ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกันเป็นการให้พลังบวกแก่สมาชิกในครอบครัวให้ดำเนินชีวิตไปอย่างมีความสุขการให้กำลังใจอาจใช้คำพูดและท่าทางการสนับสนุนชมเชยเมื่อทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม แนะนำหาทางออกเมื่อเจอปัญหาไม่กล่าวโทษว่าเป็นความผิด

7. ต้องให้อภัยซึ่งกันและกันครอบครัวอยู่ด้วยกันหลายคนต้องมีการกระทบกระทั่งเป็นธรรมดา ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันได้ ยกโทษให้ในครอบครัวที่บุตรประพฤติผิดบิดามารดาก็ไม่ควรจดจำความผิดนั้นแล้วนำไปต่อว่าบุตรในโอกาสต่อ ๆ ไป เพราะเมื่อบุตรได้รับฟังความผิดของตนอยู่เสมอก็จะเกิดความโกรธ ความไม่สบายใจ และอาจนึกไปว่าบิดามารดาไม่รักตน

8. ต้องรู้จักสื่อสารกันในครอบครัว สามัญสำนึก มารดา บุตร ควรใช้คำพูดที่น่านฟังการสื่อสารอาจมีหลายรูปแบบทั้งที่ใช้ภาษาและท่าทาง ภาษาพูด การเขียน ฯลฯ การดำเนินกันก็ทำได้แต่ควรดำเนินด้วยถ้อยคำที่น่านรับฟัง

9. การใช้เวลาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวควรหาเวลาว่างที่ตรงกันเพื่ออยู่ด้วยกัน ถ้ามองไปบริษัทร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวทางไกล ไปเที่ยวสาธารณะรับประทานอาหารพิเศษร่วมกัน ไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงสนับสนุนทางสังคม

ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคม มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กันดังนี้

คอบบ์ (Cobb, 1976:300-314) ได้ให้ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง เป็นการที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ยกย่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

คาห์น (Kahn, 1979: 85) ได้ให้ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ยอมรับนับถือ ช่วยเหลือกันและกัน ยอมรับในพฤติกรรมระหว่างบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้

นอร์เบค (Norbeck, 1982:2229) ได้ให้ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง ช่วยให้บุคคลมีความเครียดน้อยลงจากการได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้อง เรียนรู้วิธีการเผชิญกับปัญหา ที่มี ประสิทธิภาพทำให้บุคคลมีการรับรู้ความความรุนแรงของสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดลดลง ทำให้ลดการเกิดโรคและมีสุขภาพที่ดี แรงสนับสนุนทางสังคมจำเป็นต่อการมีสุขภาพที่ดี

ทอยท์ส (Thoits, 1982,145-159) ได้ให้ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง บุคคลที่มีเครือข่ายทางสังคมร่วมกัน โดยได้รับการช่วยเหลือด้านอารมณ์ สังคม การติดต่อกันกับ

บุคคลอื่นโดยการช่วยเหลือนี้จะทำให้บุคคลเผชิญกับความเครียด และมีการตอบสนองต่อความเครียดได้รวดเร็วขึ้น

องค์ประกอบของแรงสนับสนุนทางสังคม

เพนเดอร์ (Pender, 1996:257) ได้แบ่งชนิดของแรงสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมโดยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งอาจช่วยเหลือในสถานะซึมเศร้า
2. แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational Support) เป็นการช่วยเหลือบุคคลในการรับข่าวสารที่ถูกต้อง โดยรู้ว่าสิ่งไหนควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด
3. การช่วยเหลือด้านทรัพยากร (Instrumental Aid) เป็นการช่วยเหลือกันในเรื่องงาน เช่น การเตรียมอาหารหรือช่วยดูแลน้องให้เพื่อแม่ได้มีเวลาในการพักผ่อน หย่อนใจ มีเวลาทำงานส่วนตัว
4. การยอมรับ (Affirmation) บุคคลแต่ละคนเข้าใจและรับรู้ในศักยภาพของตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยภายนอกบุคคลที่สนับสนุน เอื้อต่อบุคคลที่ได้รับแรงสนับสนุนเกิดการปฏิบัติตัวหรือเมื่อมีการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตัวตามคำแนะนำหรือแรงสนับสนุนของผู้ให้ จึงควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในงานสาธารณสุขโดยเฉพาะงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งปกติสังคมไทยมีการเอื้อเพื่อเอื้อแม่ซึ่งกันและกันมานานแล้ว

นิพนธ์ สมบูรณ์พลเพิ่ม (2556) ได้ให้ความหมายของแรงสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง เป็นการให้การยอมรับในตัวบุคคลจนทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านอารมณ์ ด้านสังคม วัตถุประสงค์ของ งบประมาณต่างๆ ซึ่งแรงสนับสนุนดังกล่าวช่วยให้บุคคลเกิดความมั่นใจมีกำลังใจ มีวิธีการเผชิญกับปัญหาที่มีประสิทธิภาพแรงสนับสนุนทางสังคมจึงมีความจำเป็นต่อการทำหน้าที่หรือการกระทำใด ๆ ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

จิวิณา พิชะพัฒน์และคณะ (2554) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม คือ การปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่นำมาซึ่งการ ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งรูปธรรม และนามธรรม เช่น การมีผู้ตระหนักรู้และตอบสนองในอารมณ์และความรู้สึกของตนการได้รับข้อมูล การได้รับวัตถุประสงค์จากบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยรวมถึง การได้รับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมนั้น ๆ การได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวส่งผลต่อภาวะจิตใจและอารมณ์ กล่าวคือ บุคคลเกิดการรับรู้ ว่าตนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่าและการยอมรับจากคนรอบข้างที่ทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่มาคุกคามชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งผ่านการให้ความต้องการทางจิตใจ การให้วัตถุ การให้ข้อมูลหรือผลป้อนกลับแก่บุคคลที่ตนมีปฏิสัมพันธ์ด้วยซึ่งมีผลทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันมีการยอมรับนับถืออีกทั้งยังก่อให้เกิดผลทางบวกต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ

ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม

Capland (1977 อ้างถึงใน นันทินี ศุภมงคล, 2547) ได้สรุปประเภทของการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้จากคนในสังคมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การสนับสนุนในลักษณะที่เป็นนามธรรม (Intangible Support) เป็นการที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือทางด้านจิตใจซึ่งอยู่ในรูปแบบของการได้รับกำลังใจ การได้รับข้อมูลข่าวสารการได้รับความรักหรือการตอบสนองทางด้านอารมณ์

2. การสนับสนุนในลักษณะที่เป็นรูปธรรม (Tangible Support) เป็นการที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือโดยตรงทางด้านกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้อยู่ในรูปแบบของการได้รับวัตถุหรือการช่วยเหลือทางด้านร่างกาย

ความหมายของผู้ปกครองมีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กันดังนี้

พรณิดา สันติพงษ์ (2526) ได้ให้ความหมายของผู้ปกครองว่า หมายถึง บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเด็ก โดยอยู่ร่วมกันในครอบครัวเดียวกันและมี ส่วนในการอบรมสั่งสอน และเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก

จินตนา ปิ่นทอง (2531) ได้ให้ความหมายของผู้ปกครองว่า หมายถึง พ่อ แม่ หรือบุคคลอื่น อาจจะเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่นซึ่งพ่อแม่ไว้วางใจให้ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก

ทรงพร สุทธิธรรม (2534) ได้ให้ความหมายของผู้ปกครองว่า หมายถึง พ่อแม่หรือบุคคลที่ได้รับเด็กไว้ในความดูแล และทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนด้วยความรักและเอาใจใส่ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก ดูแลความปลอดภัยนอกจากนี้ผู้ปกครองยังต้องทำหน้าที่ดูแลชีวิตพื้นฐานทั่ว ๆ ไปของเด็ก ชี้แนะแนวทางสนับสนุนช่วยเหลือส่งเสริมสิ่งที่ดีให้แก่เด็ก

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่หรือบุคคลอื่น อาจจะเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่นซึ่งพ่อแม่ไว้วางใจให้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนด้วยความรักและเอาใจใส่ดูแลความปลอดภัยและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก

ดังนั้นจากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนจากผู้ปกครอง หมายถึง เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือบุคคลอื่น ที่อาจจะเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่นบุคคลที่นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ด้วยโดยผ่านการให้ความต้องการทางจิตใจ การให้วัตถุ การให้ข้อมูลหรือผลป้อนกลับซึ่งมีผลทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันมีการยอมรับนับถืออีกทั้งยังก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย (2556) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพัฒนากรุงเทพมหานคร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัวเพื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ความกดดันทางการเรียน ทักษะการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การสนับสนุนของโรงเรียนเพื่อการเรียน วิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนตัวแปรสาเหตุ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความกดดันทางการเรียน ($\beta = 0.4721$) ทักษะการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ($\beta = 0.1717$) และการสนับสนุนของครอบครัวเพื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ($\beta = 0.1085$)

อาอีดะ ยีเจ๊ะนิ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ใช้ทำนายระดับนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียนและเสริมฐานะของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผลผลิตเชิงวิชาการและตัวแปรความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 5.3

สภาพแวดล้อมภายในบ้าน

ความหมายของสภาพแวดล้อมภายในบ้าน

แอสติน (Astin, 1968, p. 3) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมภายในบ้านว่า หมายถึง การรวมตัวของสภาพภายนอกที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและการพัฒนาอินทรีย์ส่วนคำว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School environment) หมายถึงลักษณะใด ๆ ก็ตามของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่มีศักยภาพและอิทธิพลต่อนักศึกษา

มุกดา อามาลีนา (2558) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมภายในบ้านว่า หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในบ้านมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของสมาชิกภายในครอบครัว

ณิศดา ฅณาส์ณัฐ (2558) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมภายในบ้านว่า หมายถึง คือ สิ่งหรือสภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเราและชุมชนซึ่งมีผลต่อการดำรงอยู่ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนหรือสมาชิกของชุมชน และสภาพต่าง ๆ นั้น มีทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิตทั้งเป็นรูปธรรม และนามธรรมจากนิยามดังกล่าว การดำเนินกิจกรรมใด ๆ

ของสมาชิกในชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้น ๆ

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523: 45-46) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมภายในบ้านว่า สภาพแวดล้อมภายในบ้านมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของสมาชิกภายในบ้านในแง่ต่าง ๆ กัน ในแง่บวก คือ การทำให้สมาชิกภายในบ้านมีความสะดวกสบาย ร่าเริง มีความสุขรักสวรั้งามหรือในแง่การป้องกันมิให้เกิดโรคและป้องกันอันตราย การบาดเจ็บต่าง ๆ และในแง่การช่วยเหลือ

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในบ้าน หมายถึง สิ่งของหรือสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิตซึ่งมีผลต่อการดำรงอยู่และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวนักศึกษา ครอบครัวและชุมชนของนักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน

ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม (2554) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบนผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลทางตรงสูงสุดโน้มน้าวที่มีต่อตัวแปรแรงจูงใจในการทำวิจัย คือ ตัวแปรลักษณะสภาพแวดล้อมและตัวแปรเจตคติต่อการทำวิจัย ตามลำดับ

2.3 ปัจจัยด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ปัจจัยด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

Ajzen และ Fishbein (1980) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการคาดการณ์พฤติกรรมความตั้งใจและพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior) ซึ่งทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนคือทฤษฎีที่ขยายความทฤษฎีการกระทำตามหลักเหตุผล (Theory of reasoned action) รวมไปถึงการวัดความเชื่อที่ถูกควบคุมและความเข้าใจในการควบคุมพฤติกรรม โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen ในปี ค.ศ. 1991 ถูกพัฒนาเพื่อค้นหากระบวนการจากการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการกระทำของบุคคล (Kolvereid, 1996) จึงสามารถใช้อธิบายการคาดการณ์ในด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการโดยระบุว่าความตั้งใจของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยพฤติกรรมทันทีโดยมี 3 ตัวแปรดังนี้

1) ทศนคติต่อพฤติกรรม หมายถึง ระดับความเข้าใจของบุคคลที่รับรู้แรงดึงดูดของพฤติกรรม โดยทั่วไปบุคคลจะมีความเชื่อซึ่งมาจากการกระทำที่มีความเป็นไปได้สูงและนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกโดยจะมีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม

2) บรรทัดฐานทางสังคม คือ การรับรู้แรงกดดันทางสังคมเพื่อดำเนินการต่อพฤติกรรม การรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมเป็นตัววัดการสนับสนุนจากสังคมโดยมีบุคคลสำคัญเป็นตัวแปร เช่น ครอบครัว เพื่อนสนิท และที่ปรึกษา

3) ความเข้าใจในการควบคุมพฤติกรรม เช่น การประเมินตนเองในด้านความสามารถในการทำงานโดยมีการวัดผลจากการควบคุมพฤติกรรมซึ่งมีความคล้ายกับการสร้างความสามารถของตนเอง (Bandura, 1986)

ดังนั้น ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) สามารถทำนายประสิทธิภาพของพฤติกรรมได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการในการมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรม การรับรู้ซึ่งการควบคุมพฤติกรรมอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของพฤติกรรมนั้น (Segal et al., 2005)

จากการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนสามารถใช้วัดระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบไปด้วยทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บรรทัดฐานทางสังคมและความเข้าใจด้านการควบคุมพฤติกรรม โดยทัศนคติจะส่งผลต่อความตั้งใจและความตั้งใจจะส่งผลต่อพฤติกรรม บรรทัดฐานทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจและการตัดสินใจลงมือทำเนื่องจากสังคม วัฒนธรรม คนใกล้ชิดเป็นตัวกำหนดความ ตั้งใจในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการได้เช่นกัน ในส่วนของความเข้าใจด้านการควบคุมพฤติกรรมจะมีความเชื่อภายในและการควบคุมความเชื่อจะส่งผลต่อความตั้งใจและการตัดสินใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ การควบคุมความรู้สึกภายในมักมีความสัมพันธ์กับความสามารถของบุคคลในขณะที่การควบคุมความรู้สึกภายนอกจะมีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของสถานการณ์

ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการแบบจำลองที่ใช้อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ คือ ทฤษฎี TPB ของ Ajzen (1991) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างกิจการใหม่ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1. ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2. บรรทัดฐานทางสังคม 3. การรับรู้ความสามารถต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งความหมายและความสัมพันธ์ของความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการและปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention: EI) คือ ความมั่นใจในการสร้างกิจการหรือธุรกิจของตนเอง โดยมีแผนการดำเนินการในอนาคตอันใกล้ซึ่งถือว่าเป็นความมุ่งมั่น ตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ (Thomson, 2009) การวัดประกอบด้วยหลายข้อคำถามซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. ความปรารถนา (desire) 2. การคาดการณ์เกี่ยวกับตนเอง 3. ความตั้งใจจะปฏิบัติ (Linan & Chen, 2009) และการวัดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสามารถวัดได้หลายลักษณะ ซึ่งอาจวัดด้วยคำถามเดียวเกี่ยวกับความสนใจที่จะสร้างกิจการเป็นของ

ตนเอง หรือโอกาสที่จะสร้างกิจการของตนเองในอนาคตระยะสั้นหรือระยะยาว (Surel, Altinay & Daniele, 2010)

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Personal Attitude: PA) คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีทั้งเชิงบวก และเชิงลบ หรือการประเมินข้อดีและข้อเสียของการเป็นผู้ประกอบการ (Aizen, 1991, Linan & Chen, 2009) การวัดทัศนคติประกอบด้วยการวัดความรู้สึกที่มีต่อการประกอบการ และการเห็นประโยชน์ของการเป็นผู้ประกอบการ (Linan & Chen, 2009, p.596) จากทฤษฎี TBP ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการจะทำให้มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูง (Heuer & Linan, 2013)

บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective Norm: SN) คือ วัดได้จากการรับรู้ถึงแรงกดดันที่ได้รับจากสังคมต่อการเป็นผู้ประกอบการหรือไม่เป็น (Aizen, 1991) ซึ่งหมายถึงการรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ เพื่อน เป็นต้น มีการสนับสนุนเมื่อตัดสินใจจะเป็นผู้ประกอบการ (Linan & Chen, 2009)

การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (Perceived behavioural control: PBC) คือ การรับรู้ของบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการว่าสามารถเป็นได้หรือไม่ได้ ซึ่งใกล้เคียงกับการรับรู้ศักยภาพของตนเอง (Bandura, 1997) และการรับรู้ความเป็นไปได้ (perception of feasibility) เป็นการอ้างอิงศักยภาพที่จำเป็นที่จะทำให้สำเร็จผลในการสร้างกิจการของตนเอง การวัดนี้จึงประกอบด้วยความรู้สึกว่ามีความสามารถและการรับรู้ว่าสามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องได้ ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถ มีความรู้ มีความพร้อม และความพยายามที่จะประกอบกิจการเป็นของตนเอง (Linan & Chen, 2009) การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญกับผู้ประกอบการเนื่องจากผู้ประกอบการเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมีความอดทนสูงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นที่จะดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ (Hmieleski & Baron, 2008)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ชาญชัย พรหม (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อศึกษาอิทธิพลของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 202 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต

หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) เท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 73.40 ($R^2 = 0.734$)

อนงค์ รุ่งสุข (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 2. พัฒนาการเรียนการสอนวิชาการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างธุรกิจใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านเจตคติในการเป็นผู้ประกอบการ 2) ปัจจัยด้านลักษณะบุคลิกภาพ 3) ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม 4) ด้านบรรทัดฐานทางสังคม 5) ด้านการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านเจตคติในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านการจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ และด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มารยาท โยทองยศ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (199) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 777 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า บรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี โดยทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงที่สุดโดยมีทั้งทางตรงและทางอ้อม รองลงมา บรรทัดฐานทางสังคมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการทางอ้อมผ่านทางทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

Passoni และ Glavam (2018) ได้ศึกษาความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการและผลกระทบของการศึกษาด้านผู้ประกอบการ : ความแตกต่างระหว่างนักศึกษาสาขาการจัดการวิศวกรรมและบัญชีวัตถุประสงค์ คือ เปรียบเทียบระดับความตั้งใจระหว่างนักศึกษาที่มีความรู้ที่แตกต่างกันและเพื่อประเมินผลกระทบการศึกษาด้านผู้ประกอบการกับนักศึกษาด้านการจัดการวิศวกรรมและบัญชี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาในประเทศบราซิลจากสาขาที่แตกต่างกัน จำนวน 491 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการประกอบการมีผลกระทบเชิงบวกต่อความตั้งใจของนักศึกษาการจัดการวิศวกรรมและบัญชี อย่างไรก็ตามสิ่งที่พบในงานวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมมีความตั้งใจมากที่สุด และสายวิศวกรรมทั้งหมดมีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

2.4 ปัจจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัจจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

คุณภาพการสอนของครู

ความหมายของคุณภาพการสอนของครู

แคโรล (Carroll, 1963) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอน หมายถึง การจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ในการเรียน และขั้นตอนในการทำงานอย่างดียิ่งว่าตนต้องเรียนอย่างไร จัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปยาก และผู้สอนจัดการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของผู้เรียน

บลูม (Bloom, 1976) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการสอน หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายหรือความคาดหวังของการเรียนการสอน และระบุงานที่ต้องการให้นักเรียนทำทราบอย่างชัดเจนและละเอียด คุณภาพการสอนจะดีขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การมีส่วนร่วม คือ การร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องมีการเสริมแรง ชมเชย ตำหนิ กล่าวข้อความสนับสนุนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ วินิจฉัย และแจ้งให้นักเรียนทราบว่านักเรียนแต่ละคนบรรลุการเรียนรู้ในจุดประสงค์ใดบ้างและยังขาดในจุดประสงค์ใดบ้าง ส่วนการแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ใช้เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยยึดตามข้อมูลย้อนกลับ

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คุณภาพการสอนของครู หมายถึง การจัดเรียงเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีลำดับขั้นตอน มีการบอกจุดมุ่งหมายในการสอนให้แก่ผู้เรียนได้ทราบก่อนจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้จากสิ่งที่ง่ายไปยาก และจัดการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคน

ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ และจัดลำดับขั้นตอนในการทำงานได้เป็นอย่างดี มีการเสริมแรง และวินิจฉัยข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องคุณภาพการสอนของครู

ภัทรนันท์ คำมี (2559) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพระระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ใช้ทำนายระดับห้องเรียน มี 2 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู และบรรยากาศในชั้นเรียน มีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาอีตะ ยีเจนิ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพระระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทำนายโมเดล ประสิทธิภาพโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระดับโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากตัวแปรคุณภาพการสอนของครูภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและได้รับอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกจากบรรยากาศโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 32.4 และปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 81

สภาพแวดล้อมในห้องเรียน

ความหมายสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

แอสติน (Astin, 1968, p. 3) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง การรวมตัวของสภาพภายนอกที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและการพัฒนาอันมีนัยสำคัญว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School environment) หมายถึง ลักษณะใด ๆ ก็ตามของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่มีศักยภาพและอิทธิพลต่อนักศึกษา

ฮาโรลด์ (Harold, 1964, p. 233) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทศนคติและความสนใจ

พจนา เลี่ยมทอง (2554, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง สภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งเร้าที่มีศักยภาพ และมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน

ฉัตรชัย ศรีสุข (2554) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง สรรูป ความหมายของสภาพแวดล้อมว่าคือสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

ณิศา ฌณาส์ณัฐ (2558) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง สิ่ง หรือสภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเราและชุมชนซึ่งมีผลต่อการดำรงอยู่ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนหรือสมาชิกของชุมชนสิ่งและสภาพต่าง ๆ นั้นมีทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิตทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรมจากนิยามดังกล่าวการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของสมาชิกในชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม ของชุมชนนั้น ๆ

นฤมล ก้อนขาว (2558) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง ลักษณะหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนและการดำรงอยู่รวมทั้งพัฒนาการทุก ด้านของนักเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมทำให้นักเรียน เกิดการรับรู้มีความประทับใจต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ไอลา โต๊ะเต็น (2560) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง บรรยากาศภายในห้องเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ดีจะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สนุกสนาน มีสุขภาพจิตที่ดี มีความกระตือรือร้น ได้คิด ได้ทำ ได้แสดงออก การทำงานกลุ่มส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมี ประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียน หมายถึง สิ่งหรือสภาพ ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเราและชุมชนที่ส่งผลต่อการเรียนและการดำรงอยู่รวมทั้งพัฒนาการทุกด้านของ นักศึกษาที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะคติและความสนใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

นิพนธ์ วรรณเวช (2550) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหลักสูตรครู 5 ปี ระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดยตรงอย่างเดียวยังต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลักสูตรครู 5 ปี ระดับปริญญาตรีของคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตะวันตก ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ฐานะทางเศรษฐกิจ คุณภาพการสอน และบรรยากาศในชั้นเรียน ปัจจัยที่เป็น สาเหตุโดยตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความตั้งใจเรียน ความรู้ในวิชาชีพครู เจตคติต่อวิชาชีพครู การประเมินผล สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยและความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดย ทางอ้อมอย่างเดียว ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางครอบครัว

ภูมิหลังของครู

เฮ็นริช (H.W. Heinrich, 2463) เป็นผู้คิดทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ขึ้น (วิจิตร บุญยะโทตระ, 2530, หน้า 27-28) ตามทฤษฎีกล่าวว่า การบาดเจ็บและความเสียหายต่าง ๆ เป็นผลสืบเนื่องมาจากอุบัติเหตุซึ่งมีสาเหตุมาจากการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยโดยเปรียบได้กับตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กันเมื่อตัวที่หนึ่งล้มตัวโดมิโนที่อยู่ถัดไปก็จะล้มตามไปด้วย

ภาพประกอบ 1 โดมิโน 5 ตัว (Henrich' s Dominoes Theory)

ที่มา : <http://www.thaidisplay.com/content-40.html>

ตัวโดมิโนทั้งห้าตัว มีดังนี้

1. ภูมิหลังหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล (Social Environment or Background)
2. ความบกพร่องของบุคคล (Defects of Person)
3. การกระทำและ/หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Acts/Unsafe Conditions)
4. อุบัติเหตุ (Accident)
5. การบาดเจ็บหรือความสูญเสีย(Injury/Damages)

โดมิโนทั้งห้าตัวตัวโดมิโนทั้งห้าตัวแสดงให้เห็นว่าภูมิหลังหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล เช่น สภาพครอบครัว ฐานะความเป็นอยู่ การศึกษามีผลต่อความบกพร่องผิดปกติของบุคคลนั้นหรือมีทัศนคติต่อความปลอดภัยไม่ถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดการกระทำและหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยทำให้เกิดอุบัติเหตุและผลที่ตามมา ก็คือ การบาดเจ็บหรือความสูญเสียการป้องกันอุบัติเหตุ

ตามทฤษฎีโดมิโนหรือทฤษฎี “ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ” (Accident Chain) นั่นก็คือ การตัดลูกโซ่อุบัติเหตุ ซึ่งเป็นการไม่ให้เกิดลูกโซ่อุบัติเหตุล้มลง (โดมิโนตัวที่ 4) โดยกำจัดการกระทำ หรือสภาพการณ์ที่ไม่เหมาะสมออกไป (โดมิโนตัวที่ 3) การบาดเจ็บหรือความสูญเสียก็จะไม่เกิดขึ้นสำหรับอุบัติเหตุหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล (โดมิโนตัวที่ 1)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง

ขวัญภัสสร จานทอง (2557) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยภูมิหลัง การมุ่งประกอบการและเครือข่ายทางสังคมต่อความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลจากเจ้าของกิจการจำนวน 594 ราย สถิติพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานวิเคราะห์ด้วยสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของตัวแปรและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการศึกษา พบว่า อายุกิจการและอายุผู้ประกอบการมีอิทธิพลเชิงลบต่อการมุ่งประกอบการ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการมุ่งประกอบการ ระดับการศึกษา อายุ และการมุ่งประกอบการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อเครือข่ายทางสังคม ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการมีอิทธิพลเชิงลบต่อความสำเร็จทางธุรกิจ ขนาดกิจการ และเครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การสอนมีความหมายหลายอย่างเช่น หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สุราษฏร์ พรหมจันทร์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

บุญชม ศรีสะอาด (2541: 2) ได้ให้ความหมายของสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า หมายถึง มีการจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการทางสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจการคิดวิเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัด

ดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปบรรยาย อธิบาย สาธิต หรือปฏิบัติให้ดูให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้
อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนการถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียน
คิดแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดี ได้แก่

1. ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ตลอดชีวิตไม่มีที่สิ้นสุด การสอนในยุค
ปัจจุบันจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ใช่
การเรียนแบบมีครูสอน

2. การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้อยู่ที่การสอนที่ใช้เวลานานแต่แก่นแท้ของการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียน
เป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นกระบวนการที่จัดให้ผู้เรียนได้หาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้
รูปแบบและเทคนิควิธีคิดที่หลากหลายและน่าสนใจ

3. ผลของการเรียนรู้นั้นผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ดังนั้นสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรงให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ และค้นพบ
ได้ด้วยตนเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

4. การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง โดยการสัมผัสและสัมผัสโดยผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียน
ควรมีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลอง กระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนรู้วิธี
อยู่ร่วมกันในสังคม และการแก้ปัญหาได้อย่างมีสติและปัญญา กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนควร
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการและมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนิน
กิจกรรมการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพโดยผู้สอนเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้

5. ครูควรจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาซึ่งถือว่าเป็น
เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และถือว่าสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน
เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ครูพึงกระทำ

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นหลักฐานบอกความเจริญของชุมชนซึ่งมีอยู่
มากมาย การจัดกิจกรรมการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น จะนำเอาทรัพยากรที่มีค่าในท้องถิ่นและภูมิ
ปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านเกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ขนบธรรมเนียม
ประเพณี ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นและเกิดความรักผูกพันกับท้องถิ่นของตน รวมทั้งใช้ทรัพยากร
ได้อย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อำนาจ วังจัน (2557) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครมีสภาพรอนิจ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับสภาพของนักศึกษา นักศึกษารอนิจมีปัญหาเรื่องการปรับตัวในการเรียนระบบมหาวิทยาลัย ความรู้ความสามารถในวิชาพื้นฐานก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี วินัยในการเรียน ดิจเกมส์ ดิจสังคมออนไลน์ การมีส่วนร่วมในสังคมมหาวิทยาลัย การเรียนในวิชาพื้นฐานหลักสูตร และเรียนในหลักสูตรที่ไม่ตรงกับความสามารถของตนเอง ปัจจัยเหตุที่เป็นผลของปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อสภาพนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .28 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 8.0 โดยเกรดเฉลี่ยสะสมวิชาเอก และเกรดเฉลี่ยสะสมวิชาพื้นฐานมีอิทธิพลต่อสภาพนักศึกษาเท่ากับ .45 และ .51 ตามลำดับ ปัจจัยทั้ง 8 ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานทางวิชาการก่อนเข้าศึกษา 2) สภาพแวดล้อมทางสังคมภายในมหาวิทยาลัย 3) สภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกมหาวิทยาลัย 4) เศรษฐกิจของครอบครัว 5) สภาพทางสังคมของครอบครัว 6) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 7) หลักสูตร และ 8) การจัดการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อปัจจัยเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยสาเหตุที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมภายในมหาวิทยาลัย มีค่าเท่ากับ .34 รองลงมาเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก มีค่าเท่ากับ .32 สภาพทางสังคมของครอบครัวมีค่าเท่ากับ .29 ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .008

พฤติกรรมการสอนของครู

ความหมายของพฤติกรรมการสอนของครู

จากการศึกษางานวิจัยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้มากมาย ดังนี้

สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2531 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของสิ่งมีชีวิตซึ่งจะเน้นที่การกระทำของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นผู้อื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่ก็ตาม เช่น การเดิน การพูด หรือ การรับรู้ การคิด เป็นต้น

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์ อรรถมานะ (2541 : 13)) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกริยาอาการที่แสดงออกของบุคคล (action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (inaction)

นลินี ประทับศร (2543 : 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกทุกอย่างของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้สถานการณ์นั้น ๆ ทั้งที่สังเกตได้โดยตรงหรือสังเกตไม่ได้โดยตรงแต่สามารถวินิจฉัยได้ว่ามีพฤติกรรมหรือไม่ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา

สุดาจันทร์ บุญยัษฐีเย (2543 : 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ลักษณะ การกระทำหรือการแสดงออกของร่างกายต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสามารถสังเกตการกระทำหรือการแสดงออกนั้น ๆ โดยบุคคลหรือใช้เครื่องมือวัด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือ การแสดงออกทุกอย่างของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้สถานการณ์นั้น ๆ ทั้งที่สังเกตได้โดยตรงและ สังเกตไม่ได้โดยตรงแต่สามารถวินิจฉัยได้ว่ามีพฤติกรรมหรือไม่โดยการใช้เครื่องมือด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยามาทดลองหรือทดสอบ

ประเภทของพฤติกรรม

ชัยพร วิชาวุธ (2517 : 21-22) ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมไว้ 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้โดยตรง จากประสาททั้ง 5 (ตา หู จมูก ปาก และผิวหนัง) ซึ่งสามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีก คือ

1.1 พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยตรง ไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วยบางครั้งเรียกว่า พฤติกรรม โมลาร์ (Molar Behavior) เช่น หัวเราะ ร้องไห้ อ้าปาก กระโดด เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ต้องใช้เครื่องมือช่วยบางครั้ง เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เช่น การเต้นของหัวใจฟังจากเครื่องฟังหัวใจที่แพทย์ใช้ ความดันโลหิตสูงดูจากเครื่องวัดความดันโลหิต เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลโดย รู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม โดยปกติผู้อื่นไม่อาจสังเกตเห็นพฤติกรรมประเภทนี้โดยตรงถ้าไม่บอก ไม่แสดงออกมาให้เป็นที่สังเกต พฤติกรรมภายในจึงเป็นเรื่องประสบการณ์ส่วนบุคคล (Private Experience) ตนเท่านั้นที่รู้ ตัวอย่างเช่น ความคิด ความจำ จินตนาการ ความฝัน และพฤติกรรม การรู้สึกต่าง ๆ เช่น กลัวเสียใจ เจ็บ เป็นต้น ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงก็สามารถจะ สังเกตได้โดยทางอ้อม เช่น การใช้แบบทดสอบหรือสังเกตจากพฤติกรรมภายนอกที่เป็นการสรุปโยงถึง พฤติกรรมภายในซึ่งพฤติกรรมภายในนั้นสามารถแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

2.1 พฤติกรรมภายในที่เกิดขึ้นโดยรู้สึกตัว (Conscious Processes) เช่น หิว เหนื่อย ตื่นเต้น เจ็บปวด พฤติกรรมเหล่านี้เจ้าของพฤติกรรมรู้ตัวว่ามันเกิดและเจ้าของพฤติกรรมอาจจะ ควบคุมหรือเก็บความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ไม่แสดงออกซึ่งกิริยาอาการหรือสัญญาณใด ๆ

2.2 พฤติกรรมภายในที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (Unconscious Processes) พฤติกรรม บางอย่างเกิดขึ้นภายในโดยที่บางครั้งบุคคลไม่รู้สึกตัว แต่มีผลต่อพฤติกรรมภายนอกของบุคคลผู้นั้น เช่น ความขลาดความกล้า ความคิด ความสมหวัง ความปรารถนา ความสุขใจ เป็นต้น

ความหมายของพฤติกรรมการสอน

อุไรพร พานิชกุล (2539) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนว่า หมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่แสดงออกเกี่ยวกับการเรียนการสอน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นหาตัวเอง เปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้ง การสอน ที่มีความเป็นประชาธิปไตยจะทำให้ห้องเรียนสามารถดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุกและมี ชีวิตชีวา

พุกษา สุขุมากัย (2546) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนว่า หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของครูที่เกิดขึ้นในขณะสอนและที่เกี่ยวข้องกับการสอน ในด้านลำดับขั้น ของกิจกรรมในการสอนการใช้สื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน บุคลิกภาพและจรรยาบรรณของครู

จินดา ทับจีน (2546) กล่าวว่าพฤติกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูในขณะ ที่ทำการสอนแต่ละครั้งโดยใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้มีปฏิสัมพันธ์ที่กระตือรือร้น และนักเรียนเป็นการเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของครูที่เกิดขึ้นในขณะสอนและที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยมีลำดับขั้นตอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในหลักสูตร ที่เรียนโดยเปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้งผู้สอนต้องมีความเป็นประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

จุฑามาศ ทองเจียว (2561) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือ พฤติกรรมการสอนของครู ความรู้พื้นฐานวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ โมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมามีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ (ค่าไค-สแควร์ = 22.89, df = 60, p = 1.00, BMR = 0.00, GFI = 1.00, AGFI = 0.99) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการมากที่สุดคือ ความรู้ พื้นฐานวิชาวิทยาศาสตร์มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.70 รองลงมาคือ พฤติกรรมการสอนของครูมีขนาด อิทธิพลเท่ากับ 0.34

บรรยากาศในชั้นเรียน

ความหมายของบรรยากาศในชั้นเรียน

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อารมณ์และความรู้สึก

Moos & Moos (1978) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นบรรยากาศ หรือสภาพแวดล้อมที่ครูผู้สอนพยายามสร้างขึ้น ให้สามารถจัดกิจกรรมการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย พฤติกรรมของครูผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์นักเรียนกับนักเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2524) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในระบบสังคมที่มีการเคลื่อนไหว

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในห้องสี่เหลี่ยม

ไอลา (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ความมีระเบียบเรียบร้อย รักษาความสะอาด มองรอบ ๆ แล้วสบายตา อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีเสียงดังรบกวน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ไว้วางใจ การรู้จักคุ้นเคยกัน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมบรรยากาศ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนในห้องเรียนที่ครูสร้างขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินได้อย่างราบรื่นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วยพฤติกรรมของครูผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์นักเรียนด้วยกันเอง

ลักษณะบรรยากาศในชั้นเรียน

จากแนวคิดของ Bull & Solity มีลักษณะดังนี้

1. องค์ประกอบทางการศึกษา (The education Component) คือ สภาพการณ์ที่ส่งผลต่อการจัดเรียนการสอน เช่น การกำหนดหลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมต่าง ๆ การแข่งขัน ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียน เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางสังคม (The social component) คือ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในห้องเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนต่อนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
3. องค์ประกอบทางกายภาพ (The physical component) คือ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เทื่อน ทองแก้ว (2538) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีพฤติกรรมก็ย่อมปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่ดี ในทางการศึกษาและการเรียนการสอนจึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนซึ่งจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนว่า หมายถึง บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยบรรยากาศทางกายภาพและบรรยากาศทางจิตใจ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. บรรยากาศทางกายภาพ หรือสภาพแวดล้อมที่ดีภายในห้องเรียนซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพที่เหมาะสมควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น เหมาะต่อวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยาย วิธีแสดงละคร เป็นต้น

1.2 สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น สื่อการสอนต่าง ๆ เก้าอี้ โต๊ะ จอรับภาพ กระดาน เครื่องฉายข้ามศีรษะ สามารถย้ายได้สามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

1.3 ควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระทางการเรียน ไม่กดดัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตลอด ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เคลื่อนไหว

1.4 ห้องเรียนต้องสะอาด น่าอยู่ เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ

1.5 สีสันน่าสนใจและเหมาะสม ดูสบายตา มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีมลพิษทางเสียง และมีขนาดความกว้างเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

2. บรรยากาศทางจิตใจเป็นบรรยากาศทางจิตวิทยา ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศทางจิตใจร่วมกันและให้ความร่วมมือกัน มีลักษณะดังนี้

2.1 บรรยากาศความคุ้นเคย หรือความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ได้แก่

2.1.1 พฤติกรรมการสอนของครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้ง ผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตยซึ่งทำให้ห้องเรียนมีการดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานและมีชีวิตชีวา

2.1.2 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นอย่างเต็มใจ นักเรียนรู้จักคุ้นเคยกัน และมีความไว้วางใจกันและกัน มีการตอบคำถาม และปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างมีเหตุผลและถูกต้องตามกาลเทศะ

2.1.3 บุคลิกภาพของครู ประกอบด้วย ท่าทางการใช้คำพูดที่เหมาะสม มีน้ำเสียงน่าฟัง ยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีอารมณ์ขัน ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการเร้าใจและดึงดูดความสนใจของนักเรียน

2.2 บรรยากาศการยอมรับนับถือ เป็นบรรยากาศที่นักเรียนยอมรับครูในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและผู้สอนต้องยอมรับผู้เรียนในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยอมรับจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน และนำจุดเด่นจุดด้อยที่แตกต่างกันมาประสานความสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์

2.3 บรรยากาศการกระตุ้นความสนใจ คือ ครูทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ครูรู้จักใช้การเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2.4 บรรยากาศของการควบคุม ครูสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบในห้องเรียน โดยสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนมีความตรงต่อเวลา ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทั้งด้านการแต่งกาย ภาษาท่าทางมีความสุภาพ และเป็นผู้มีสัมมาคารวะ

2.5 บรรยากาศที่ท้าทาย คือ บรรยากาศที่ผู้สอนสร้างความตื่นเต้นให้ผู้เรียน กระตือรือร้นเกิดความสนใจ ศึกษาเพิ่มเติม เช่น การถามคำถามที่ต้องใช้กระบวนการคิด การถามเหตุการณ์ปัจจุบันที่ทันสมัย ท้นเหตุการณ์ของประเทศและโลกทำให้ต้องอาศัยความพยายามในการค้นหาและทำให้สำเร็จ รวมไปถึงสร้างบรรยากาศการแข่งขันระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

2.6 บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดความสนใจ ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้ และเน้นการทำงานเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ความคิดร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในชั้นเรียน

ภุริณัฐ กระแสโสม (ม.ป.ป.) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางตรง ได้แก่ เชาวน์ปัญญา และเจตคติต่อการเรียน ตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อม ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สไตล์การเรียนรู้และความฉลาดทางอารมณ์สำหรับตัวแปรที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความสนใจเรียน และบรรยากาศในชั้นเรียน

ประภาพร โคบายาชิ (2563) ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงสุด คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ($TE = 0.63$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง (DE) สูงสุด คือ

ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และเจตคติต่อการเรียน ($DE = 0.34$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ($IE = 0.29$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุต่างๆที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาไว้เบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบไปด้วยหลายปัจจัยแสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 3 สังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

จัด กลุ่ม ปัจจัย	ปัจจัยที่ส่งผล	Alzen, 1991	สุดาพิทย์ นนตรอดตร, 2556	สายชล เทียนงาม, 2556	อัมรินทร์ พลพุทธา, 2556	สุภาพร แสนสมปัดสา, 2556	อะได้อ์ กุลประสูติติก, 2557	อนุกรม์ สมบัติมี, 2558	มุกดา อามาลีน, 2559	ลลิตา พลพงษ์, 2559	มารยาท ไชยทอง, 2559	โลลา โต๊ะเต็น, 2560	สุภาพร จันทศิริ, 2561	ภัทรนันท์ คำมี, 2561	อรัญ พุยกะเดื่อง, 2562	ชาญชัย พรหมมี, 2563	รวม
1	คุณภาพการสอนของครู			1	1							1	1				4
1	ภูมิหลังของครู												1				1
1	สภาพแวดล้อมในห้องเรียน												1				1
1	บรรยากาศในชั้นเรียน		1		1	1	1	1				1					6
1	พฤติกรรมการสอนของครู		1												1		2
2	ความรู้พื้นฐานเดิม				1												1
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					1											1
2	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		1			1		1					1	1	1		6
2	เจตคติต่อการเรียน					1		1						1			3
2	เชาว์ปัญญา					1											1
4	สภาพแวดล้อมภายในบ้าน												1	1			2
4	เศรษฐกิจผู้ปกครอง								1				1				2
4	การสนับสนุนจากผู้ปกครอง									1					1		2
3	ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	1									1					1	3
3	บรรทัดฐานทางสังคม	1									1					1	3
3	การรับรู้ความสามารถต่อการเป็นผู้ประกอบการ	1									1					1	3

3. การหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

ดัชนีที่ใช้บอกคุณภาพของเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นมีดังต่อไปนี้

1. ความตรง (Validity) หมายถึง คุณลักษณะของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สามารถวัดได้อย่างแม่นยำสมบูรณ์และตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด เครื่องมือที่มีความตรง คือ สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด

Gulikson (1950) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตรง หมายถึง ค่าสหสัมพันธ์ของแบบสอบกับเกณฑ์อัสเบล

Ebel (1965) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตรง หมายถึง คุณสมบัติของแบบสอบถามที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัด

Stanley & Hopkins (1972) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตรงของแบบสอบ หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำของคะแนนในการพยากรณ์ที่เฉพาะเจาะจง

Gronlund (1990) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตรงของแบบสอบถาม หมายถึง ขอบเขตการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตรง หมายถึง ความตรงเกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านความถูกต้องของผลที่ได้จากการวัด ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือ ทำให้สามารถนำคะแนนที่ได้ไปแปลความหมายถึงสิ่งที่มุ่งวัดได้อย่างเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความตรง หมายถึง คุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการวัด การตรวจสอบความตรงขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด หรือเครื่องมือวัดมีความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการวัด การหาความตรงของเครื่องมือวัดและประเมินผลสามารถทำได้โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการจะวัดเป็นผู้ตรวจสอบคุณเครื่องมือ พิจารณาข้อคำถามของเครื่องมือว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการจะวัดในตารางวิเคราะห์หรือไม่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องพิจารณานิยามบ่งชี้ของตัวเองแปรแต่ละตัวขอบเขตและองค์ประกอบของเนื้อหาที่จะวัดด้วยและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อสอบ คือ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความตรงเชิงเนื้อหา จำแนกได้ 2 ชนิด ได้แก่ 1) ความตรงเชิงเหตุผล (Logical Validity) เป็นความตรงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ 2) ความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่พิจารณาว่าข้อสอบหรือข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ครอบคลุมคุณลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ซึ่งเป็นความตรงที่เหมาะสมกับแบบวัดด้านความรู้สึก เจตคติ ก่อนสร้างเครื่องมือจะต้องนิยามสิ่งที่จะวัดให้ชัดเจนก่อนหลังจากนั้นจึงจะสร้างข้อคำถามให้

สอดคล้องกับนิยามบ่งชี้ที่กำหนดไว้ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อว่าครอบคลุมนิยามบ่งชี้ที่นิยามไว้หรือไม่ ถ้าสร้างได้ตรงครอบคลุมกับที่นิยามไว้ก็แสดงว่า แบบวัดมีความตรงในเชิงเนื้อหาทางด้านความตรงเชิงพินิจ (นุชจรี คงโพธิ์น้อย, 2555) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้การตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เพื่อทำการตรวจสอบความตรงของแบบวัด โดยวิเคราะห์เนื้อหาของแบบวัดโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของแบบวัดครอบคลุมโครงสร้างตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเชิงเนื้อหาวิชาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion – related Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบสอบด้านความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนจากแบบสอบกับเกณฑ์ภายนอกที่ใช้วัดลักษณะที่ต้องการ เกณฑ์ภายนอก สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) วัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลในขณะนั้น

2) ความตรงเชิงทำนาย (Predictive Validity) วัดผลได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่คาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

1.3 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) คำว่าโครงสร้างหรือทฤษฎี (Construct) หมายถึง คุณลักษณะเชิงนามธรรม (trait) ของสิ่งที่ต้องการจะวัด จึงหมายถึง เครื่องมือนั้นสามารถวัดพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้ตามของเขตความหมายเป็นไปตามหลักการทฤษฎีนั้น ๆ หรือไม่ เช่น แบบวัดแรงจูงใจควรมีความแม่นยำตรงตามโครงสร้างเกี่ยวกับแรงจูงใจ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์จะต้องพิจารณาว่าโครงสร้างของความคิดสร้างสรรค์นั้นประกอบด้วย คุณลักษณะและสมรรถภาพอะไรบ้าง ความตรงตามโครงสร้างจึงขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางทฤษฎีทางการศึกษาและจิตวิทยา ถ้าทฤษฎีเปลี่ยนแปลงจะทำให้คุณลักษณะ และสมรรถภาพที่จะวัดเปลี่ยนแปลงไปด้วย ความตรงเชิงโครงสร้างมีความสำคัญมากในการวัด บางประเภท เช่น สถิติปัญญา แรงจูงใจ ความก้าวร้าว ความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ การประมาณค่า ความตรงเชิงโครงสร้างตามเครื่องมือสามารถทำได้หลายวิธี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) วิธีที่นิยมใช้ ได้แก่

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) เป็นวิธีการหาความตรงตามโครงสร้างที่ตรงประเด็นมากที่สุดเป็นวิธีการทางสถิติสำหรับตรวจชี้ลักษณะประจำทางจิตวิทยา (Anastasi,

1988) เช่น ถ้านำแบบสอบ 20 ฉบับไปทดสอบกับนักเรียน 300 คน 1. ต้องคำนวณค่าสหสัมพันธ์ของแบบสอบทุกฉบับกับฉบับอื่นที่ละฉบับจะได้ค่าสหสัมพันธ์รายคู่ไว้ 190 ค่า ค่าต่าง ๆ เหล่านี้จะแสดงให้เห็นกลุ่มของแบบสอบเป็นกลุ่ม ๆ ได้เอง และจะชี้ให้เห็นลักษณะร่วมกัน นั่นคือถ้าเป็นแบบสอบคำศัพท์ อุปมา อุปมัย คำตรงข้าม และต่อเติมประโยค มีค่าสหสัมพันธ์กันสูงมากแต่กับแบบสอบอื่น ๆ มีค่าต่ำมากเราสามารถสรุปว่า “ มีความเข้าใจในถ้อยคำ ” เป็นตัวประกอบร่วมอยู่หลังจากวิเคราะห์ตัวประกอบแล้วก็สามารถใช้ประโยชน์ของตัวประกอบและค่าน้ำหนักของตัวประกอบแต่ละตัว แสดงค่าความตรงเชิงโครงสร้างได้ ซึ่งเรียกว่า ความตรงเชิงตัวประกอบ (Factorial validity) การวิเคราะห์องค์ประกอบจะเป็นศูนย์รวมของความหลากหลาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ซึ่งออกแบบมาเพื่อใช้ตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่สังเกตหรือวัดได้

Daniel (1988) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบโครงสร้างของชุดตัวแปรและเพื่อใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปของจำนวนที่น้อยที่สุดของตัวแปรแฝงที่สังเกตไม่ได้ซึ่งตัวแปรแฝงที่สังเกตไม่ได้ เหล่านี้จะถูกเรียกว่า “องค์ประกอบ”

Joreskog & Sorbom (1989) ได้อธิบายการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า คือ มีตัวแปรบางตัวที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรงหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบ ตัวแปรที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง สามารถอ้างอิงได้จากทิศทางอ่อนของข้อมูลตัวแปรที่สังเกตได้

Kerlinger (1986) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างมาก ที่นำมาใช้ศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนในศาสตร์ทางพฤติกรรม มีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบ 2 ประการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) คือ เพื่อสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตได้
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) คือ เพื่อพิสูจน์ตรวจสอบหรือยืนยันทฤษฎีที่ผู้อื่นค้นพบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นกระบวนการทางสถิติสำหรับเปิดเผย (uncovering) ตัวแปรแฝงที่มีอยู่โดยศึกษาผ่านความแปรปรวนระหว่างชุดของตัวแปรที่สังเกตได้ กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดย Spearman ปี ค.ศ.1904 แต่การวิเคราะห์องค์ประกอบในสมัยนั้นยังเป็นวิธีการที่ยุ่งยากซับซ้อนและเสียเวลามากในการวิเคราะห์ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่นักวิจัยสมัยนั้นจนกระทั่งคอมพิวเตอร์ได้ถือกำเนิดขึ้นมาและตามมาด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยเหลือในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบจึงนำไปใช้อย่างแพร่หลายในหมู่นักวิจัย

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระยุทธ รัชชะ (2556) กล่าวว่า การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าโมเดลการวัดที่ได้จากทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงนำเสนอการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่แก้ไขจุดอ่อนของการวิเคราะห์เชิงสำรวจได้เกือบทั้งหมด ข้อตกลงของ CFA มีความสมเหตุสมผลตามความเป็นจริงมากกว่าซึ่งในการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และเมื่อได้ผลการวิเคราะห์แล้วยังมีการตรวจสอบหาความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์อีกด้วย รวมทั้งมีการตรวจสอบโครงสร้างของโมเดลว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มหรือไม่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดรูปแบบของโมเดลตัวประกอบ (specification of the confirmatory factor model) ขั้นนี้จะเป็นการกำหนดรูปแบบโครงสร้างของตัวแปรตามทฤษฎีที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา ซึ่งต้องการจะตรวจสอบโดยกำหนดรายละเอียดดังนี้

- 1.1 จำนวนตัวประกอบรวมและจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
- 1.2 ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวประกอบรวม
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบรวมกับตัวแปรที่สังเกตได้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้กับตัวประกอบส่วนที่เหลือ

1.4 ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวประกอบส่วนที่เหลือ

2. ศึกษาคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Identification of the confirmatory factor model) การประมาณค่าพารามิเตอร์แต่ละตัวของโมเดลจะเป็นเอกลักษณ์ (unique) เมื่อโครงสร้างโมเดลอยู่ในเงื่อนไขที่สามารถใช้ประมาณค่าพารามิเตอร์ที่สนใจทุกตัวได้ (identify) ถ้าโมเดลไม่ identify ก็ไม่สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลอย่างเป็นเอกลักษณ์ได้ เงื่อนไขที่ใช้ประมาณค่าพารามิเตอร์ที่สนใจได้ มีดังนี้

2.1 เงื่อนไขที่จำเป็น (necessary) สำหรับโครงสร้างของโมเดล คือ ต้องมีจำนวนหน่วยของข้อมูลไม่น้อยกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่สนใจประมาณค่า เช่น ถ้าโมเดลมีพารามิเตอร์ที่สังเกตได้ a ตัว จำนวนค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับประมาณค่าพารามิเตอร์มีได้ $a(a + 1)/2$ ซึ่งจำนวนของพารามิเตอร์อิสระที่สนใจประมาณค่า ต้องมีจำนวนไม่เกิน $a(a + 1)/2$ ตัว

2.2 เงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (necessary and sufficient) สำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล คือ พารามิเตอร์อิสระที่สนใจประมาณค่าทุกตัวจะต้องสามารถคำนวณหรือหาค่าโดยการจัดการกระทำทางพีชคณิตในส่วนของค่าความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วมของตัวแปรที่สังเกตได้

3. ประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (estimation of the confirmatory factor model) โดยการใช้ข้อมูลตัวอย่างที่อยู่ในรูปของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง และสารสนเทศที่เกี่ยวกับโครงสร้างของโมเดลเป็นข้อมูลในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ซึ่งในการประมาณค่าพารามิเตอร์จะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ LISREL, EQS หรือ LISCOMP โดยใช้หลักความน่าจะเป็นไปได้สูงสุด (maximum likelihood) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวน ความแปรปรวนร่วมของประชากรกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบค่าประมาณพารามิเตอร์ ดังนี้

3.1 เมทริกซ์น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรสังเกตได้บนตัวแปร

3.2 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบ

3.3 เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวประกอบส่วนที่เหลือ

4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (assessment of fit in the confirmatory factor model) เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลพิจารณาจากดัชนีต่อไปนี้

4.1 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ถ้าผลการทดสอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.2 ดัชนีสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (goodness-of fit: GFI) เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างค่าฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อนปรับและหลังปรับกับฟังก์ชันความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดีค่า GFI ค่าควรเข้าใกล้ 1.00

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโมเดลสำหรับโมเดลที่เป็นส่วนหนึ่งหรือโมเดลซ้อนหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

4.4 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit Index: AGFI) เป็นการนำค่าดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของตัวแปรอิสระรวมทั้งจำนวนตัวแปรและ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับค่า GFI

4.5 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (relative chi-square: χ^2/df) เป็นค่าที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่มีค่าองศาอิสระไม่เท่ากัน โดยโมเดลที่มีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี ควรมีค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ไม่เกิน 2

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา สูตรการคำนวณโดยมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S_p^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

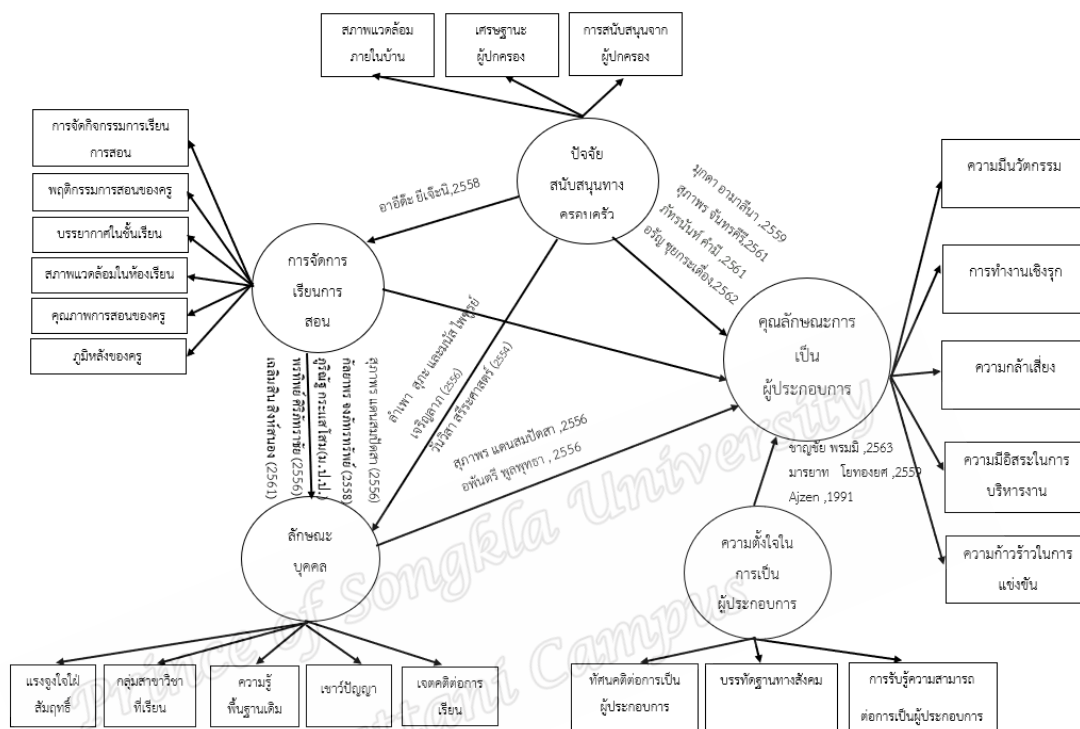
S_i^2 แทน ความแปรปรวนของข้อ i

S_p^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรีในสามจังหวัดชายแดนใต้ ดังแสดงได้จากกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย